

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Plerisque Functionibus, & Obligationibus, ad Parochias, Parochos & Parochianos attinentibus

Engel, Ludwig

Salisburgi

Sect. 1. De Errore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40922

Impedimenta dirimentia, quæ non tantum illicitum faciunt matrimonium sed & invalidum, his vulgatis versiculis comprehenduntur.

Error, Conditio, Votum, Cognatio, Crimen, Cuius disparitas, Vis, Ordo, Ligamen, Honestas, Si sis Affinis, si forte coire nequibus.

SECTIO I. DE ERRORE,

SUMMARIA.

1. *Error alius in Persona, alius in qualitate.*
2. *Error in qualitate non causat impedimentum, nisi in 3. Casibus.*
3. *Quando dicatur error qualitatis redundare in errorem Persona.*
4. *Consensus vel dissensus habitualis nihil operatur, & ibidem, quod dolosa persuasio non irritet matrimonium, irritet tamen sponsalia.*
5. *Error servilis Conditionis an etiam hodie locum habeant, maxime in illis qui vulgò Zeibeig ne vocantur.*

Error alius est in substantia seu persona, ut si putans se contrahere cum Berthâ contrahat cum Titia, &c. alius in qualitate v. g. si putans se ducere divitem, ducat pauperem.

Porro solus error in persona causat impedimentum dirimens, non item error in qualitate, nisi in 3. casibus nimirum 1. si qualitas deducatur in conditionem expressam, v. g. ducatur

re si sis dives, &c. conditio enim suspendit
 consensum & dum deficit, etiam consensum,
 & consequenter contractum deficere facit. † 3
 2. si error qualitatis redundet in errorem perso-
 næ, si videlicet contrahens non tam habuerit
 respectum ad qualitatem, quàm per ipsam qua-
 litatem certam aliquam & distinctam à præsen-
 ti sibi determinaverit, v. g. si volens contra-
 here cum primogenitâ Titij contrahat cum se-
 cundogenitâ, si nimirum non tam ipsam pri-
 mogenituram, quàm personam primogenitam
 consideret, vel si volens contrahere cum filiâ
 pulchrâ Titij, contrahat cum alterâ filiâ defor-
 mi non habendo respectum ad qualitatem
 pulchritudinis, quin potius ad ipsam personam,
 quàm pulchritudo ab altera distinguit. Sed quid 4
 si aliquis ita sit dispositus, ut tametsi sciret non
 esse illam quam intendit, nihilominus contra-
 heret: vel è contra si sciret non esse divitem vel
 nobilem nullo modo contraheret, an his casibus
 valebit aut dirimetur matrimonium? R. talis
 dispositionem esse tantum consensum vel dis-
 sensum *habitualement*, qui nec ad validandum, nec
 dirimendum matrimonium antequam sufficit
 aliquis actualè consensum vel dissensum ponat;
 v. g. dicendo, aut deliberatè cogitando, con-
 traho cum ista quamvis non sit Titia quam in-
 tendo, vel non consentio in istam nisi sit dives,
 unde licet sponsus ex falsâ jactatione divitia-
 rum sponsæ dolosè persuasus sit ad contrahen-
 dum matrimonium, tamen resilire non pote-
 rit.

rit, quia illa regula, quod dolus dans causam contractui bonæ fidei faciat contractum nullum, *jux. l. Et eleganter. 7. ff. de dolo.* locum quidem habet in alijs contractibus ordinarijs, ubi de rebus nostri Patrimonij agitur, ut in emptione, locatione & similibus: non autem in illis contractibus, qui traditione *sui ipsius* perficiuntur, ut in professione religiosa, & matrimonio. *arg. c. dudum. & c. ex parte. De convers. Conjug. Gutier. de matrim. c. 89. n. 6.* Etenim in prioribus contractibus, cum omnia ex bona fide agi debeant, Juris interpretatione censetur subesse illa tacita conditio, *si ita est, ut dicis, &c.* at verò in posterioribus cum regressio ex monasterio, sicut & separatio matrimonij sit scandalosa, ideo professio & contractus matrimonij censentur fieri sine omni restrictione voluntatis, aut reservatione tacite Conditionis.

5 In sponsalibus tamen de futuro, utpote in quibus necdum intervenit actualis sui traditio sed tantum promissio de tradendo, procedere supradictam regulam, quod ex dolosa persuasione irritari possint, docet Sanch. *lib. 1. diff. 64. n. 3.* Olim quando servitus in usu erat, error servilis conditionis dirimebat matrimonium. *c. 2. 3. & fin. de conjugio serv.* cum enim servi fuerint in omnimodâ potestate dominorum, ita ut ad remotissimas partes mitti, venditari, diversis negotijs occupari potuerint, cohabitatio matrimonialis inter liberum & servum

vum non potuisset commodè haberi. at hodie cum servitus in orbe Christiano majori ex parte sublata sit, quæri tantùm potest, an error in illa conditione personæ, quæ vulgò in Germania die *Leibeigenschaft* vocatur, faciat impedimentum dirimens? Tales homines proprios seu *Leibeigne* / aliqui adscripticios (qui scilicet glebæ aut fundo colendo perpetuò adscripti sunt) vel originarios, qui ex adscripticijs nati sunt, censent, *Gail. lib. sing. de pignorat. obs. 8. n. 1.* aliqui servos anonymos appellant, utpotè qui partim de servis, partim de adscripticijs, partim de libertis participant. *Zasius respons. l. 1. c. 3. & consil. 19. n. 3.* Sed quidquid sit de statu istorum hominum, certum est quòd servi propriè dicti non sint, ideòque favore matrimonij probabilius videtur, ea quæ de errore in qualitate servili sunt constituta, non esse ad statum istorum hominum extendenda, *arg. eorum quæ de adscripticijs docet Sanchez. de matrim. lib. 7. disp. 19. num. 9.*

SECTIO II. DE CONDITIONE.

SUMMARIA.

1. *Conditio, Modus, Demonstratio, Causa.*
2. *Quid sit Conditio?*
3. *Quid Modus?*
4. *Differentia Modi & Conditionis,*
5. *Quid sit Demonstratio?*

6. *Quid*